

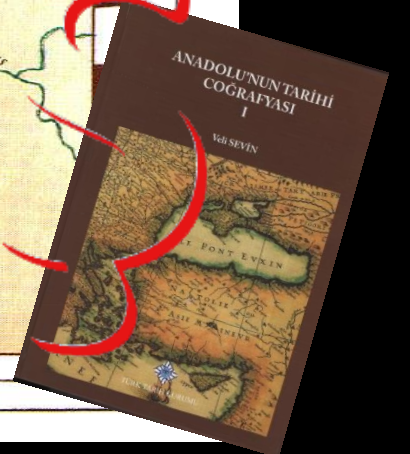
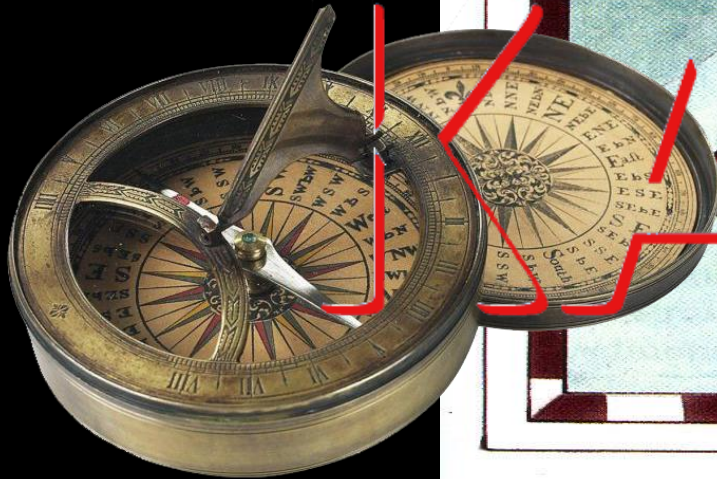
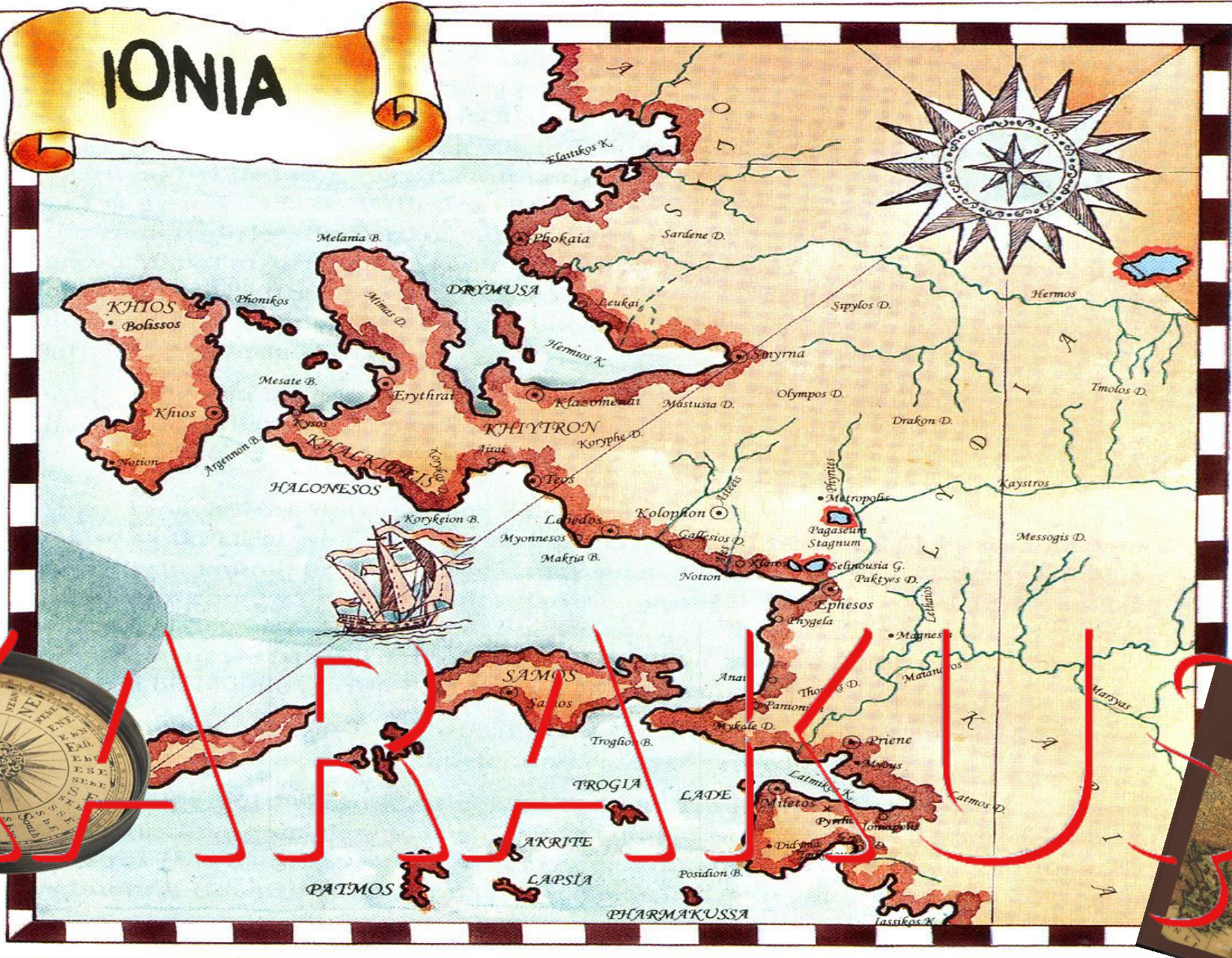
KARAKUS

lonia

IONIA

IONIA

Aiolis, Karia ve Lydia bölgesi arasındaki coğrafi bölgeye İonia denilmiştir. Bölge sınırları yaklaşık olarak Miletos ve Phokaia şehirleri arasında konulabilir.

Günümüz coğrafik konumu İzmir ve Aydın illerimizin denize kıyılı tüm batı kesimi ile Yunanistan'ın Sakız (Khios) ve Sisam (Samos) adalarını kapsamaktadır.

KARAKUS

KARAKUS

Ege Denizi

Ege denizi ile ilgili bir çok efsane vardır.

En bilineni Atina'lı kahraman Theseus ile ilgili olandır.

Theseus Girit canavarı Minotauros'u öldürmek için gider, babasına görevi başarıp sağ salim memleketine döneceği zaman gemisinin siyah olan yelkenini beyaz açacağını söyler.

Kendisini kıyıda bekleyen babasına erken mesajını verecektir.

Ama zafer sevincinden dolayı yelkeni değiştirmeyi unuturlar.

Baba **Aigeus** oğlunu beklediği kayalıklardan kara yelken açmış geminin dönüşünü gördüğünde korkunç bir üzüntüye kapılarak kendini kayalardan aşağı atar.

Kralın öldüğü denize onun adı verilir;

Aigaios Pontos / Aigaion Pelagos.

KARAKUS

KARAKUS

HALKLARI ve KÖKENLERİ

İÖ X. Yüzyıldan önce, bölgenin yerli halkları olan Lelegler, Karialılar ve Lydialılar'ca iskan edilmiştir.

X. Ve XI. Yüzyılda İon halkları

adalar aracılığıyla bölgeye girmiştir.

İon halklarının anayurdu Argolis'tir.

Dorların bölgedeki hareketliliği sonucu

İonlar kuzeye Atina bölgesine doğru göçerler.

Herodot İonların kökenin Atina'ya bağlar.

İonların Anadolu'da nüfus olarak

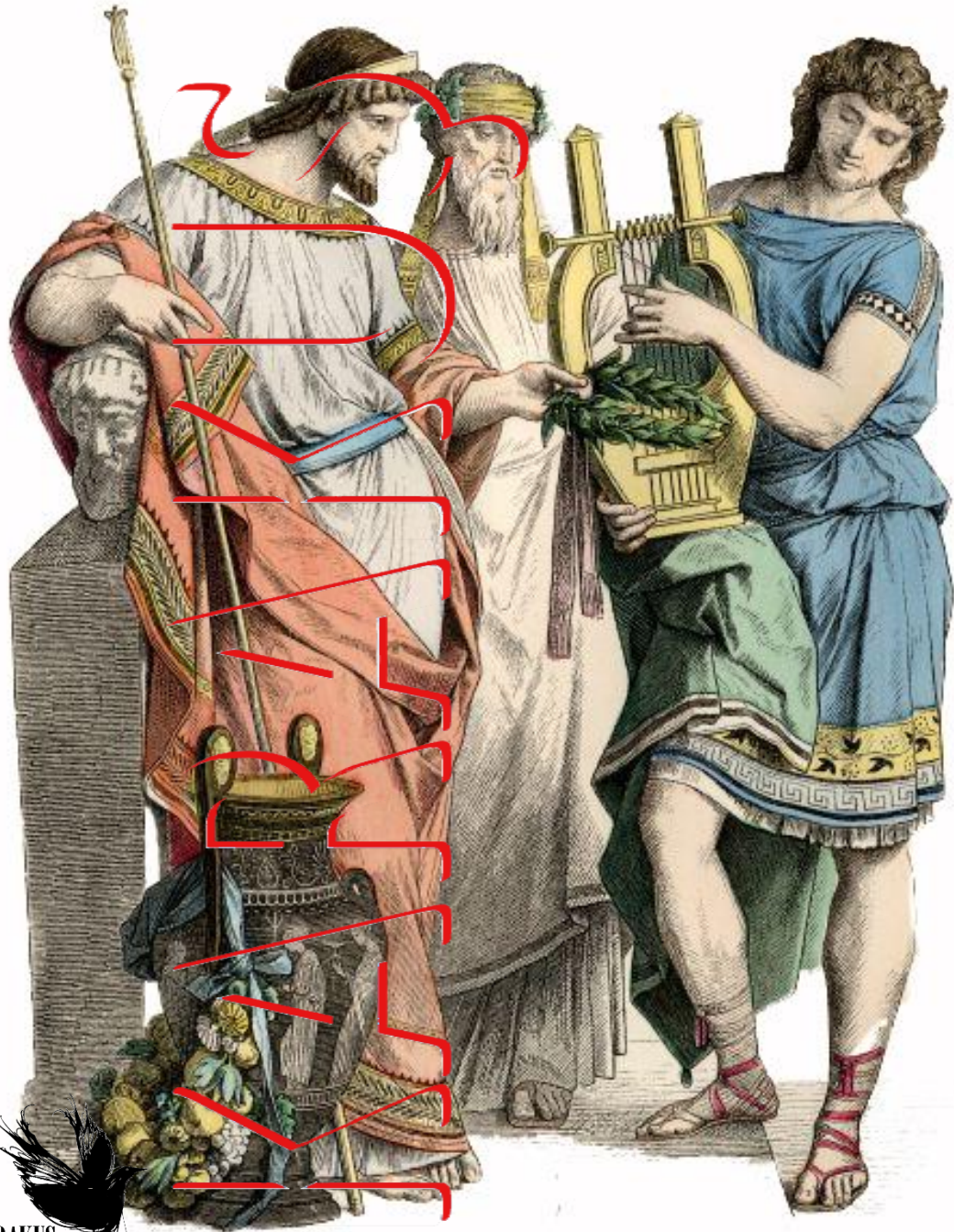
tam bir hakimiyetleri görülmez;

bölgenin yerli halklarıyla karışarak melez bir

topluluk oluşturdukları söylenebilir.

Halkları ve Kökenleri

Gelen İon göçmenler İzmir Körfezi'nin güneyinden Büyük Menderes'in denize döküldüğü yere kadar olan kıyıda ve kıyıya yakın adacıklarda yerleşim yaptılar. Bu yerleşimlere Polis adını verdiler.

Polis (Şehir)

Polis vatandaşlar topluluğu olarak adlandırılabilir.

Yönetim anlamında Oligarşi, Tiranlık
ve Demokrasi olarak gelişim gösterdi.

Yönetim, vatandaşlar meclisi, konsey ve hakimlerden oluşurdu.

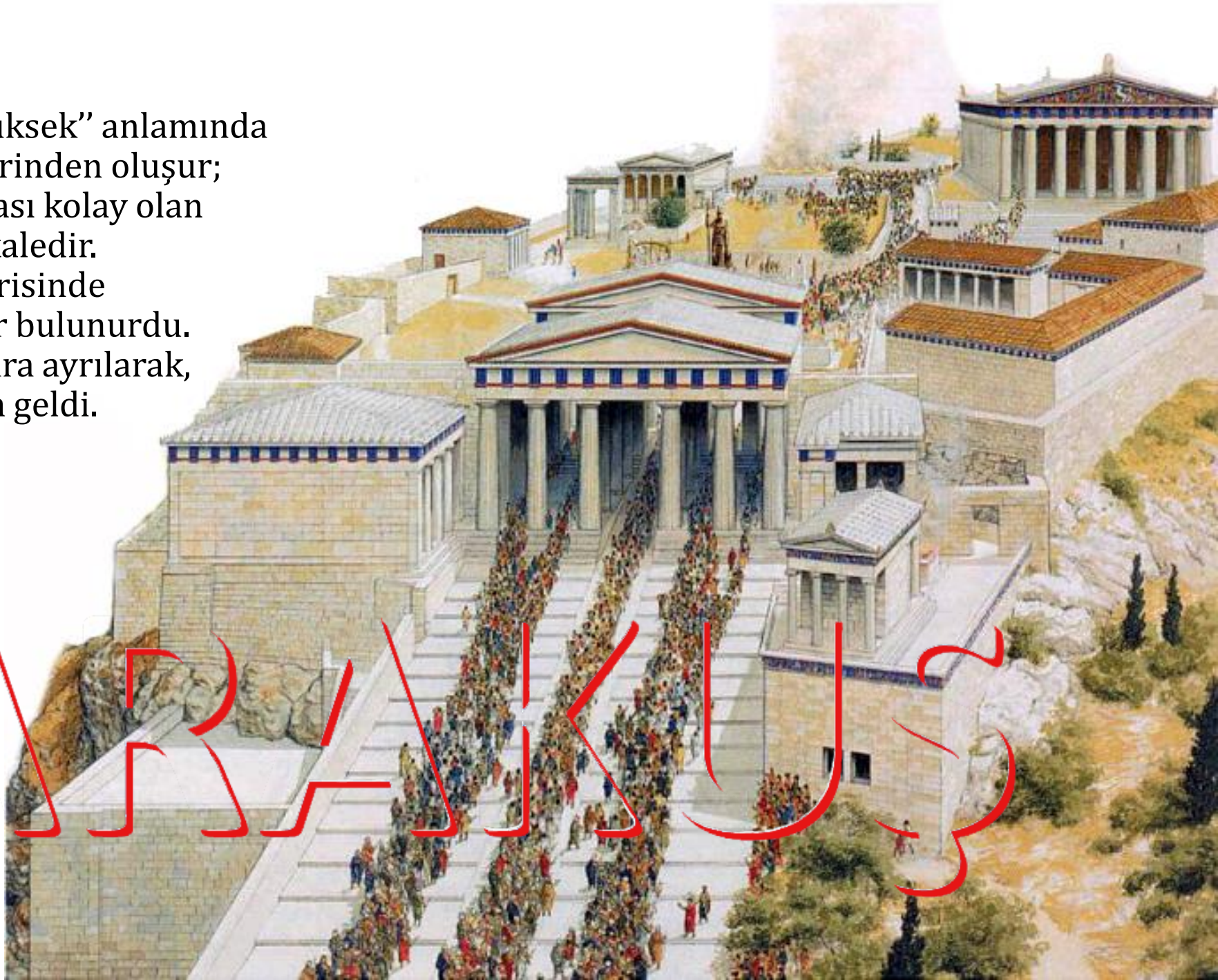
Oligarşi, Tiranlık ve Demokrasi olarak gelişim gösterdi.

Her ne kadar demokrasi denilse de
kadınlar, çocuklar, yabancılar ve esirler vatandaş değildi.

Akropolis: 'yukarı şehir',

Yunanca "yukarıda bulunan", "yüksek" anlamında Acro ve polis "şehir" kelimelerinden oluşur; Şehrin en yüksek ve müdafaası kolay olan yerinde kurulmuş iç kaledir. Erken dönemlerde içerisinde önemli yapılar ve tapınaklar bulunurdu. Sonraları tümüyle tapınaklara ayrılarak, kutsal alan konumuna geldi.

KARAKUS

KARAKUS

Nekropolis: 'Ölüler Şehri',

Yunanca Necros "ölu" ve Polis "şehir"
kelimelerinden gelen,
ölüler şehri anlamında sözcük.
Antikitede bir kentin dışında
yer alan mezarlık alanı.

(SALTUK; 1997: 125).

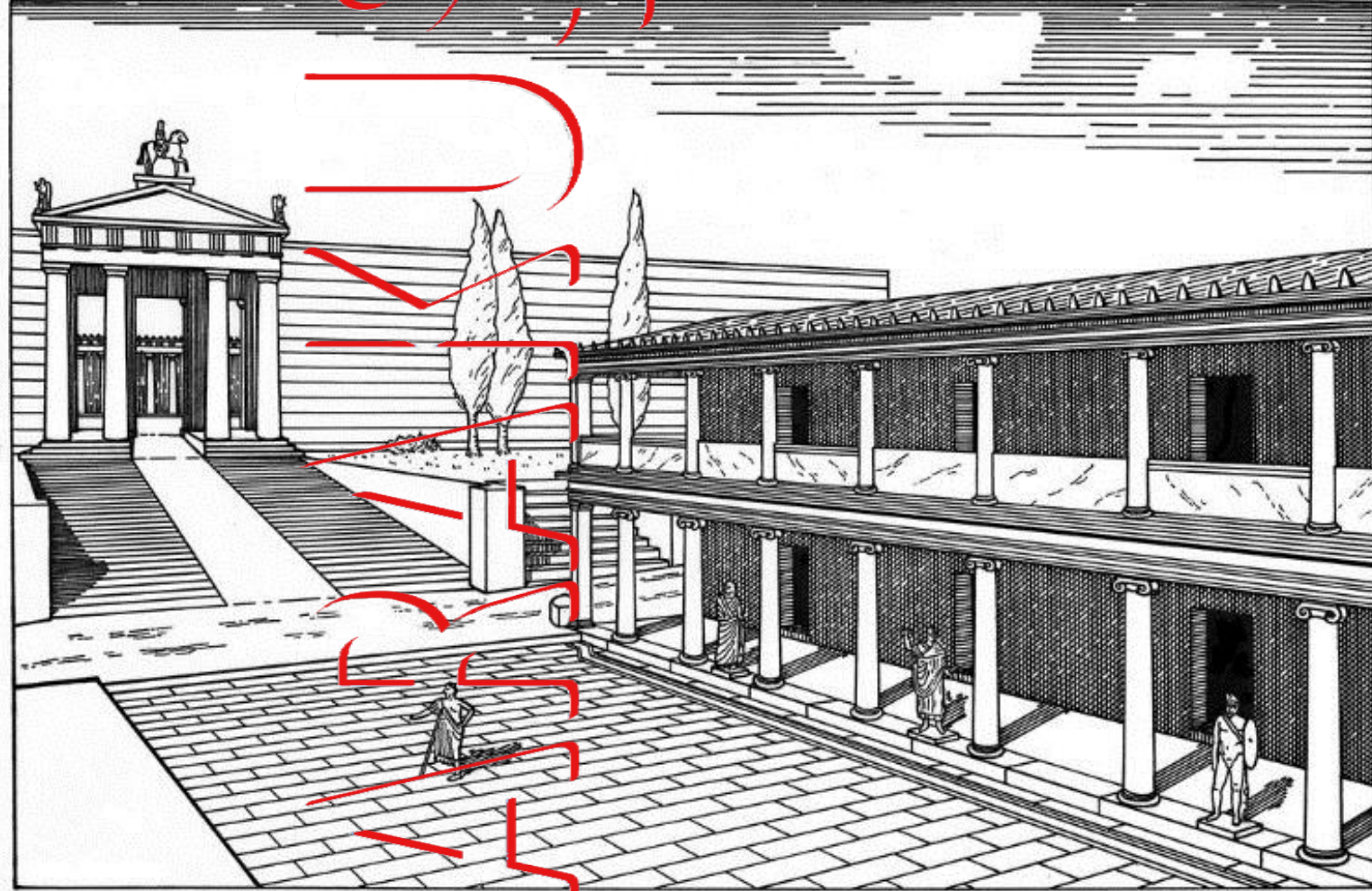
KARAKUŞ

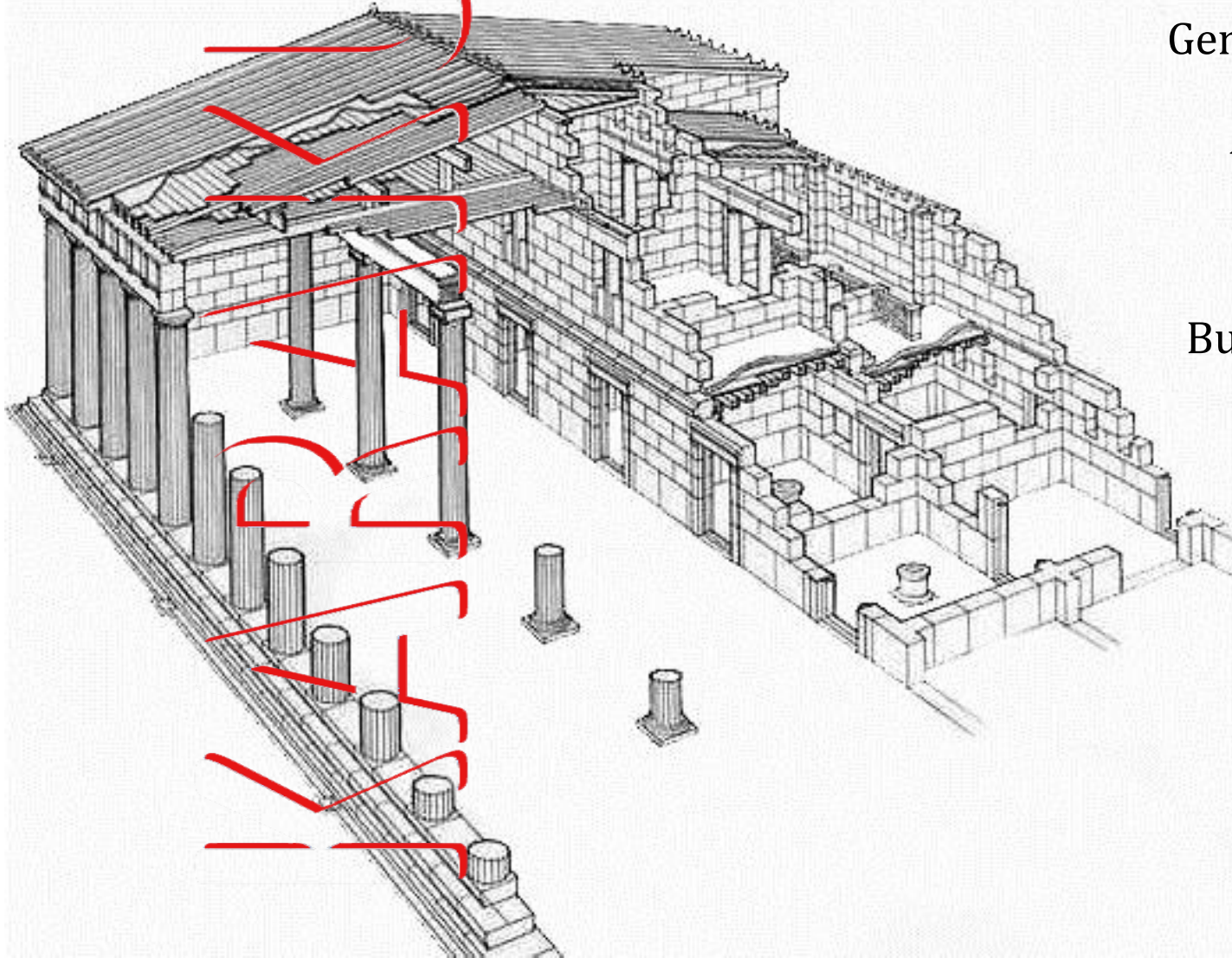

Agora: Açık Toplanma Yeri,

Ticari, resmi, adli, askeri ve dini işlevi olan açık alana verilen addır. Sokakların kenarları boyunca tanrı, tanrıça ve milli kahramanların heykelleri bulunur. Agoranın koruyucu tanrısının heykeli de agoranın ortasına konulur. Aşağı ve yukarı olmak üzere iki agora olur. Şehrin yolları agoraya açılacak şekildedir.

(SALTUK; 1997: 15-16).

Stoa:

Gerisinde duvara paralel bir sütun dizisi bulunan, çatılı tek ya da iki katlı, uzunlamasına gelişmiş bir plan düzeni gösteren antik yapı. Genelde agoraya ulaşan caddelerde, kutsal alanlarda ve gymnasiumlarda rastlanır.

Agoralarda alışverişe gelen halkın dinleneceği ve yağmurdan korunacağı bir alandır. Meclis ya da mahkemeler de toplanır ve resmi belgeler de saklanırdı.

Buradaki odalar iş yeri ve dükkan olarak kullanılır.

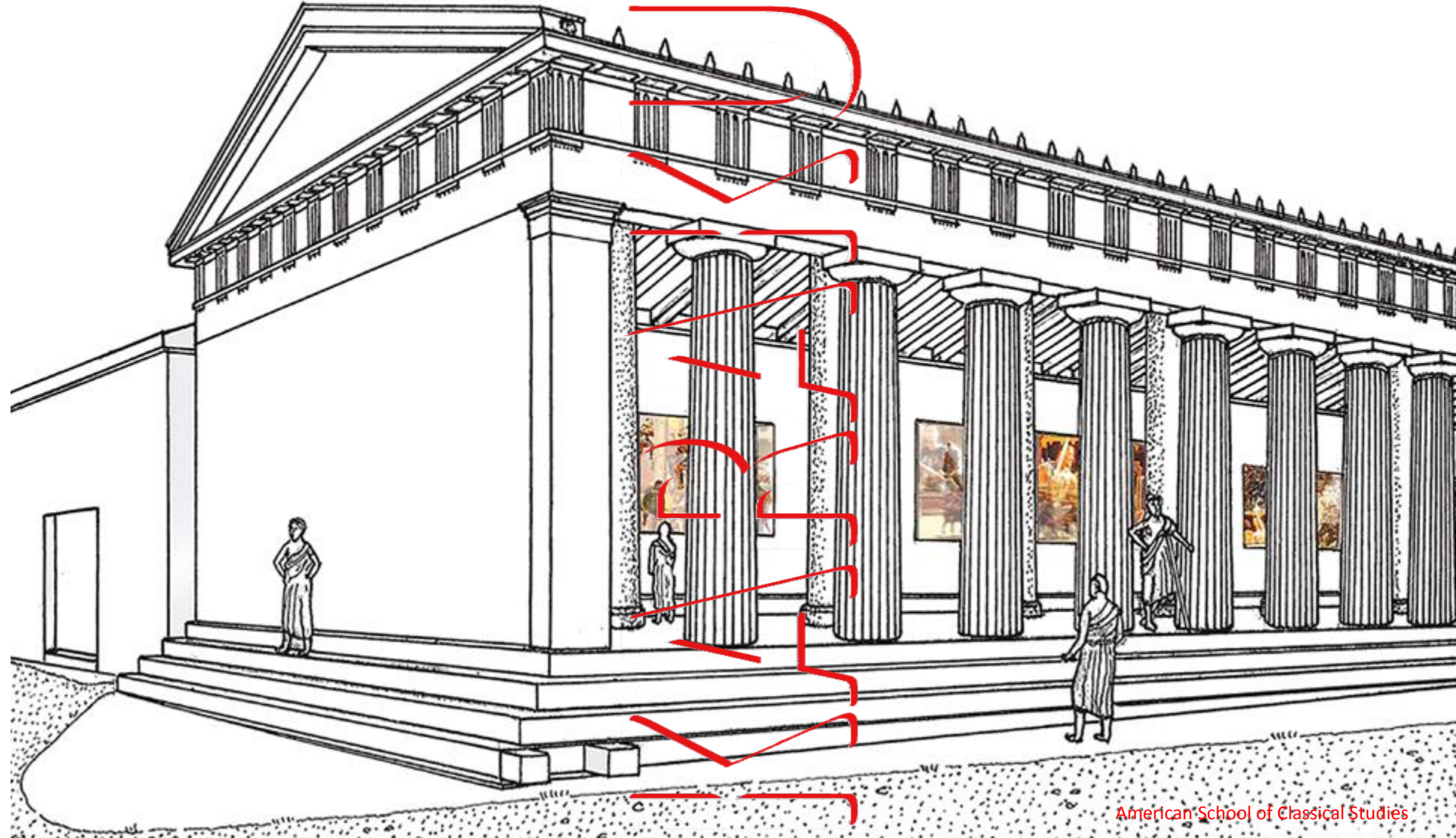
Stoanın dış mimarisinde dor ve içeride de ion üslubu kullanılırdı.

Atina'da resimli stoa vardır; Bergama kralının Atina'da yaptırdığı iki katlı galerili stoa vardır.

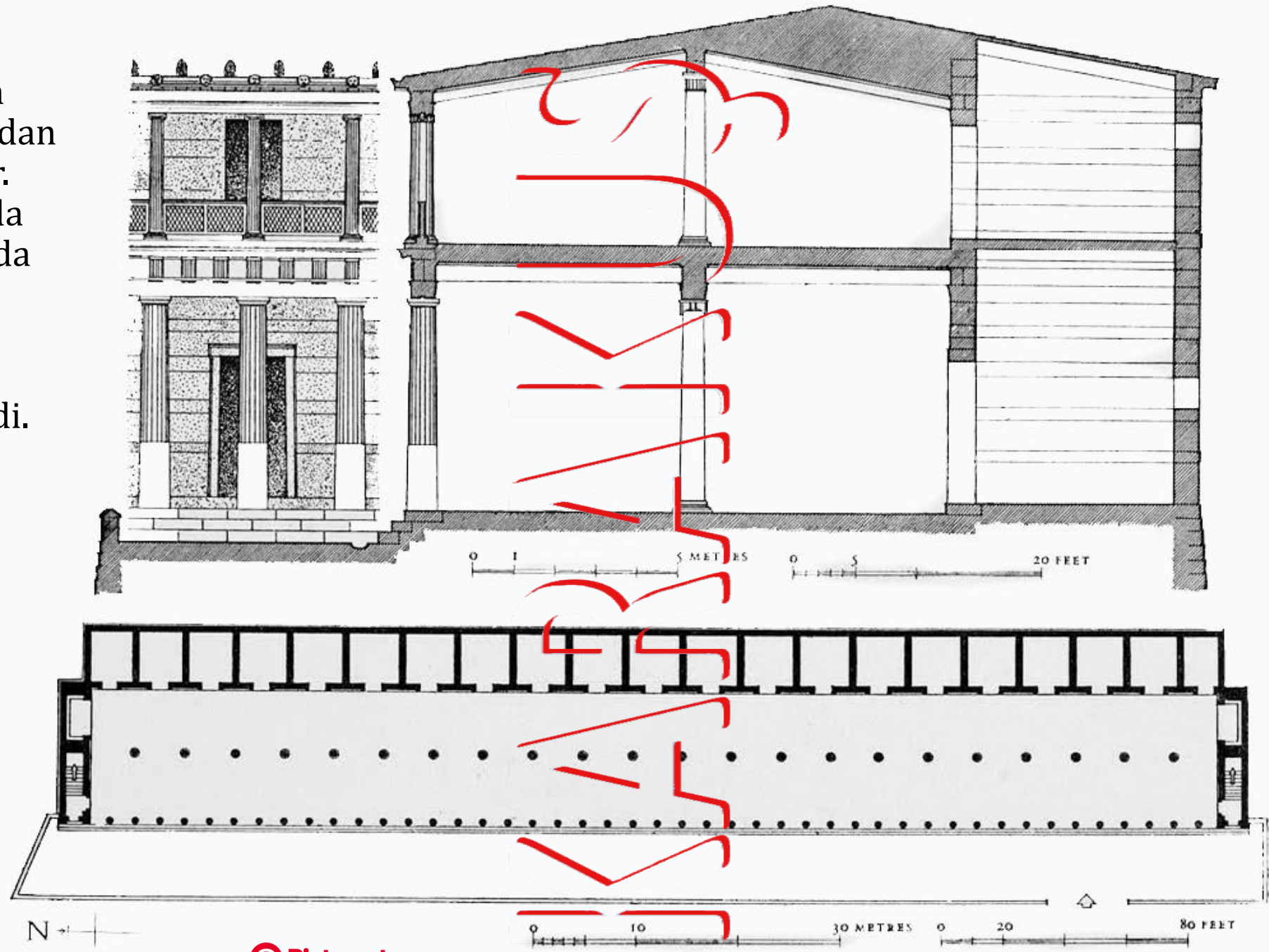
(SALTUK; 1997: 166).

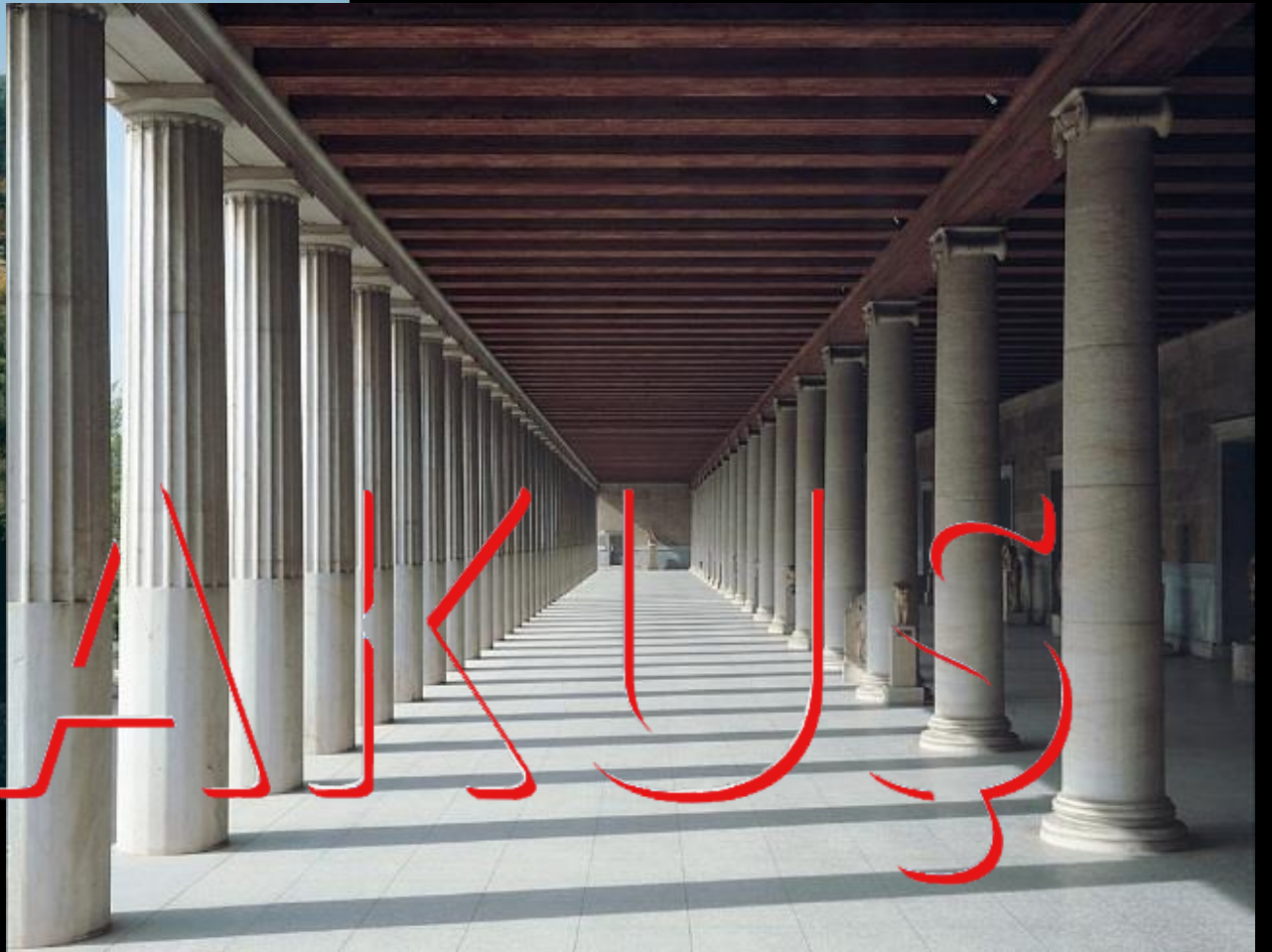
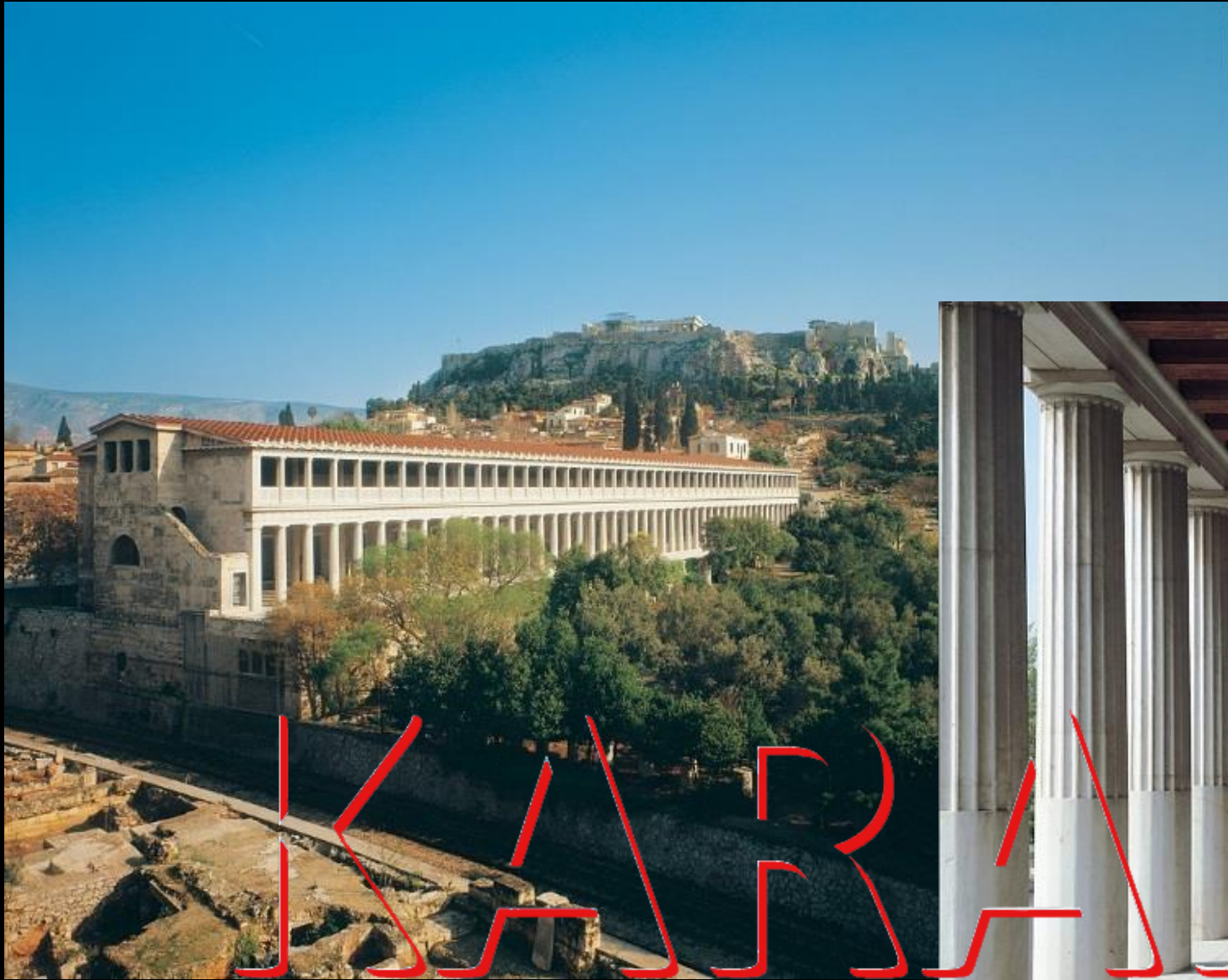

Atina'da resimli stoa vardır;

İ. Ö. 150 yılına tarihlenen Atina'da II. Atalassos tarafından yaptırılan Stoa iki katlıdır. Kral olmadan önce Atina'da filozof Karneades'in yanında eğitim görmüştür. Belki de bu stoa bir mezunun hediyesi veya Atinalılara gösterişiydi.

KARANKUS

Saçak

Triglifon

Başlık

Kolon

Sima

Alınlık

Geison

Metop

Triglif

Arşitrav

Abakus

Ekhinus

Ekhinus Anuli

Yiv

Krepidoma

Dor Mimari

Krepidoma: Üç ya da daha fazla krepis adı verilen basamaklardan oluşan mimari yapı.

Stylobat: Sütunların ve cella duvarlarının üzerinde durduğu tabanın döşeme yüzeyi. Dor düzeninde kaide yoktur; sütun stylobatın üzerine yapılır.

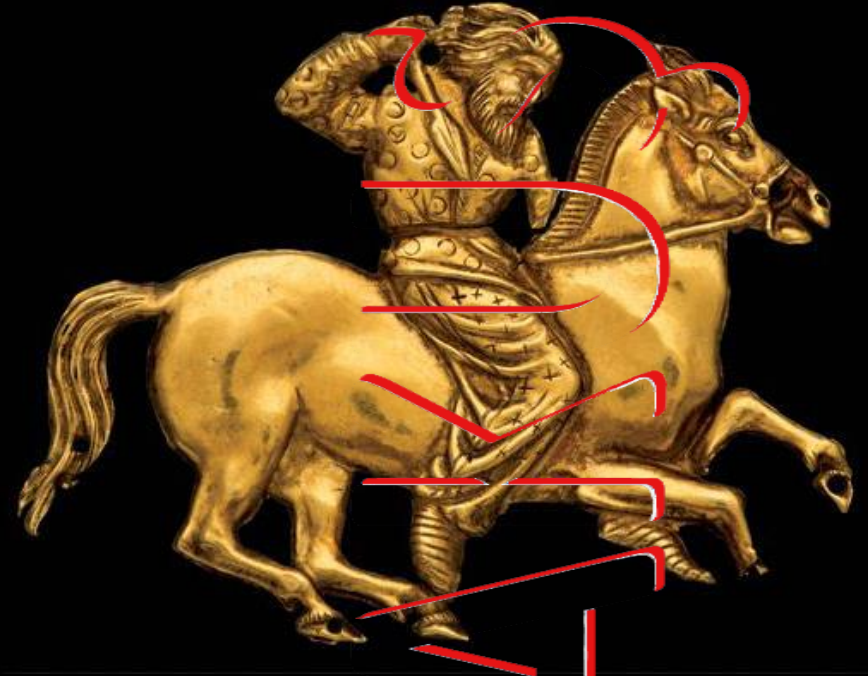
Metop : Triglyph'lerin arasına yerleştirilen ve üzerleri kabartmalarla süslü kare ya da dikdörtgen şekilli elemana verilen addır.

Triglyph : Dor düzeninde friz bloğu üzerine gelen ve ahşap mimarının taşa yansımış şeklini gösteren üçlü hatlı bloğu görüntüsündeki elemana verilen addır. Triglyph'lerin arasında kalan boşluklara ise kare veya dikdörtgen formlu **Metop** adı verilen mimari elemanlar yerleştirilmektedir.

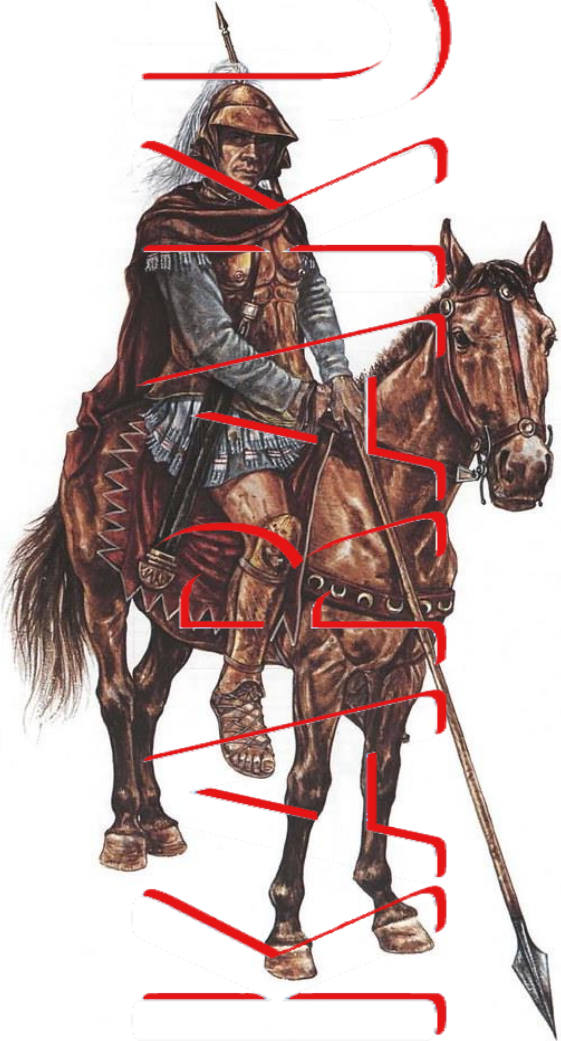

TARİHÇE

KARAKUŞ

Ionia güçlü komşusu Lydia tarafından baskılara maruz kaldıysa da bağımsızlığını uzun süre korumuştur. İÖ 638 lerde Kimmer akınlarında oldukça zarar görmüştür. İÖ VI yüzyıllarda parlak bir dönem yaşar Pontos Eukseinos çevresinde bir çok koloni oluşturur.

Lydia devletinin yıkılışıyla
Pers egemenliğine girer.
Sardeis satrablığına bağlanır.
Çeşitli güç birliği ve ayaklanmalara
(12 Ion Kenti, Attika Delos Deniz Birliği)
katılsalar da başarısız olunur.
İskender dönemi Makedon egemenliği
ölümüyle generallerin çekişmesi
ve Bergama Krallığı ve Roma'ya mirasla
siyasi tarihi son bulur.

Hermos Irmağı: Gediz Irmağı.

Maindros Irmağı: Büyük Menderes.

Kaystros Irmağı: Küçük Menderes.

Phokaia : Foça.

Metropolis: Torbalı.

Sipylos Dağı: Manisa Dağı.

Olympos Dağı: Tahtalıdağ.

Messogis Dağı: Aydın Dağı.

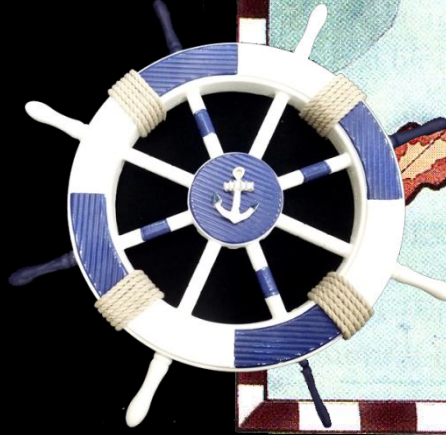
Tmolos Dağı: Bozdağ.

Paktyes Dağı: Ovacık Dağı.

Iasos Körfezi: Güllük Körfezi.

Poseidon Burnu: Tekaçaç Burnu.

Khersonesos: Karaburun.

Latmikos Körfezi

Bafa Gölü.

Mykale Dağı: Samsun / Dilek Dağı.

Grion Dağı: Kazıklı / Paşalı Dağı.

Latmos Dağı: Beşparmak Dağları.

Thorax Dağı: Gümüş Dağı

Samos Adası: Sisam.

Phokaia / Foça

Antik kaynaklarda Phokaia, Atinalı liderlerin Orta Yunanistan'da Phokis kentinden getirdikleri göçmenlerce kurulduğu anlatılır. Bölgeye yerleşmek için gelen göçmenler, Kymelilerden toprak satın alarak kenti kurmuşlardır. Kentin karşısındaki adaların foka benzemesi nedeniyle kente bu isim verildiği söylenmektedir.

İ. Ö. 8. yüzyılda kurulduğu düşünülmektedir. Günümüzde yerleşimden fazla kalıntı olmasa da Miletos ile birlikte Anadolu'da Lampsakos (Lapseki) ve Amisos'u (Samsun) kolonize etmiştir. Midilli Adası'nda Methymna (Molyvoz); İtalya'da, İspanya'da ve Fransa'da da koloni kentler kurmuşlardır.

546 yılında Perslerin eline geçen Phokaia, sırasıyla İskender, Seleukos, Bergama ve Roma'nın idaresine geçmiştir. Erken Hıristiyanlık dönemi başpiskoposluk merkeziydi.

İonia içinde sikke basan ilk devlet de Phokai'dır. Sikkelerinin üzerinde Fok ve iki çukur resmedilmiştir. (TEKİN; 2007: 33)

Phokaia antik kentinin
Athena Tapınağında
2000 yılı kazılarında
tüf taşından yapılmış
İki grifon ve iki at büstü
gün ışığına çıkarılmıştır.

Atların tanrıça Athena'ya ithaf edildiği
Grifonların tapınak kapısının koruyucuları
olduğu düşünülmektedir.

KARAKUS

Eserler
İzmir Arkeoloji Müzesinde
sergilenmektedir.

Foça İzmir yolu üzerinde Foça'ya 10 km kala tuf taşından yapılmış anıt mezar bulunmaktadır. Pers Anadolu mimari stilinin birleşmesiyle yapılmış olan anıt mezar mö 500 yıllarına tarihlendirilmektedir.

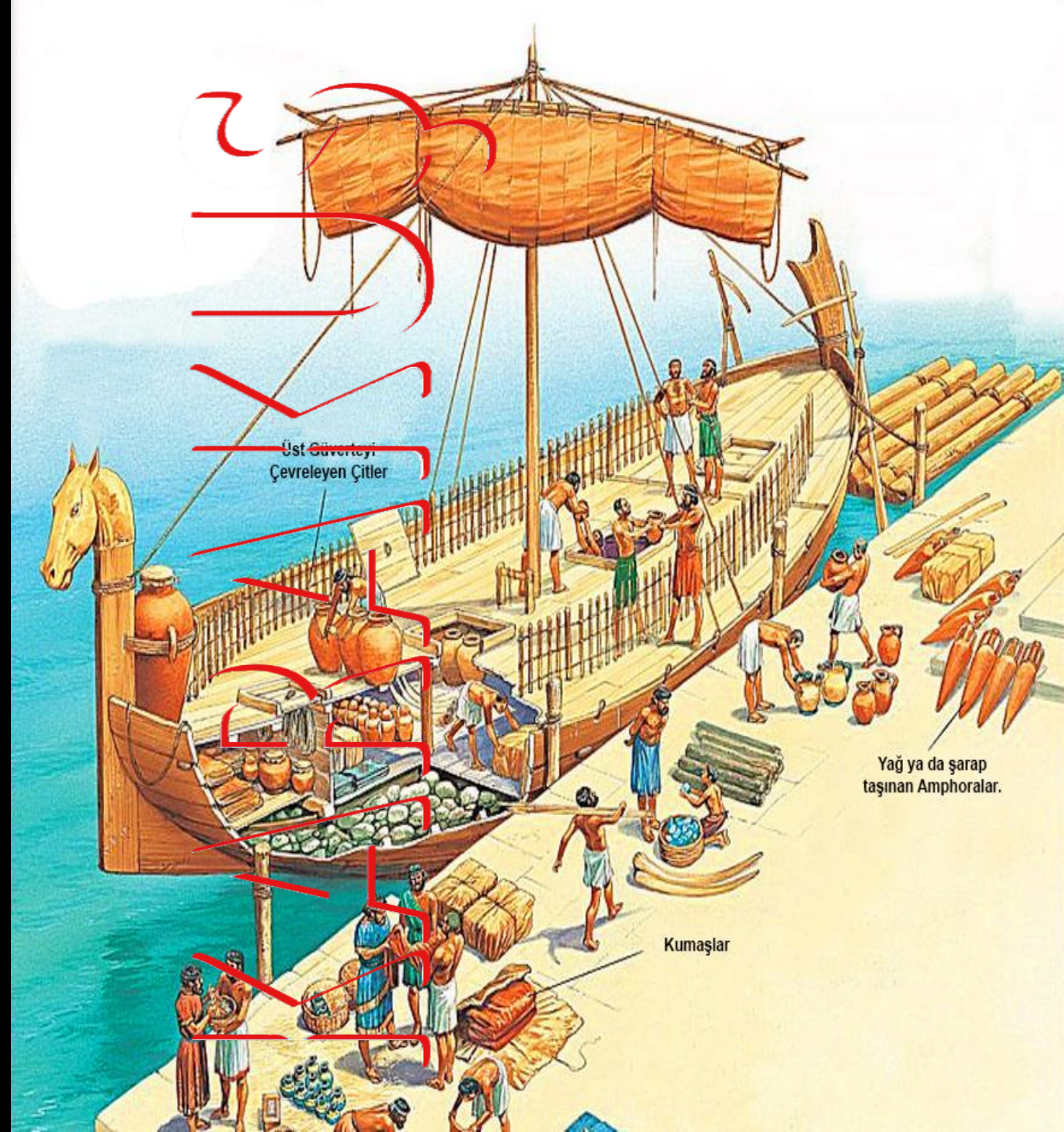
Herodot eserinde Perslerin İonia'da saldırdığı ilk yerin Phokaia olduğunu yazar. Bu zafer için Kyros'un anıtı yaptırdığı söylenir. Xenophon yapının anıt mezar olduğunu ve (Lydia savaşında ölen Susa kralının eşi üzüntüsünden intihar etmiştir.) Kyros kendisiyle birlikte savaşan Susa kralı ve karısı için yaptırdığını söyler.

İKARBAKU

52

EKONOMİSİ

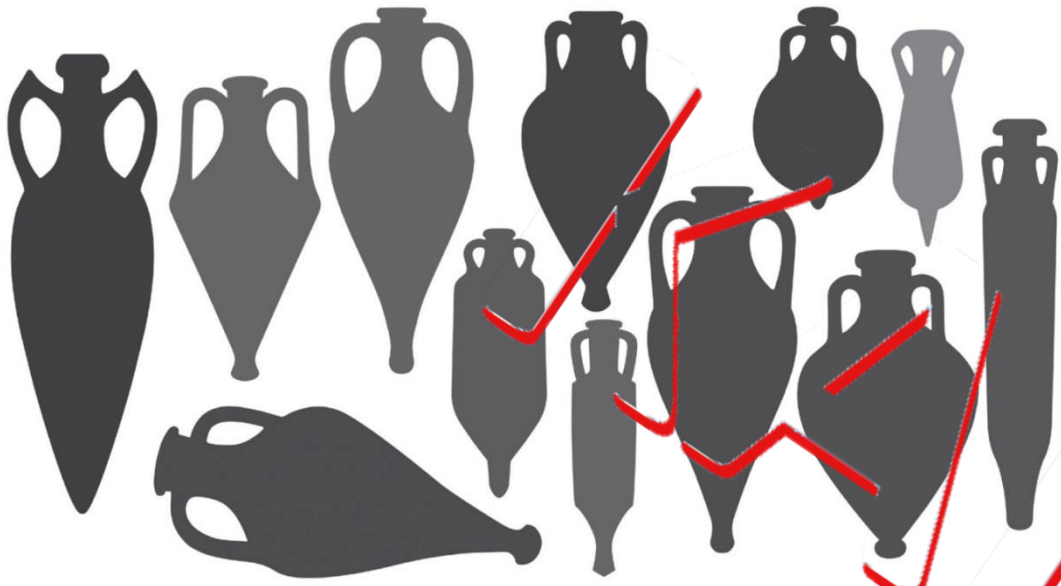
İonia ekonomisinde tarım ve hayvansal ürünler ön plandadır. Üzümçülük ve buna bağlı olarak şarapçılık önemlidir. (Ephesos, Teos, Smyrna ve Metropolis)

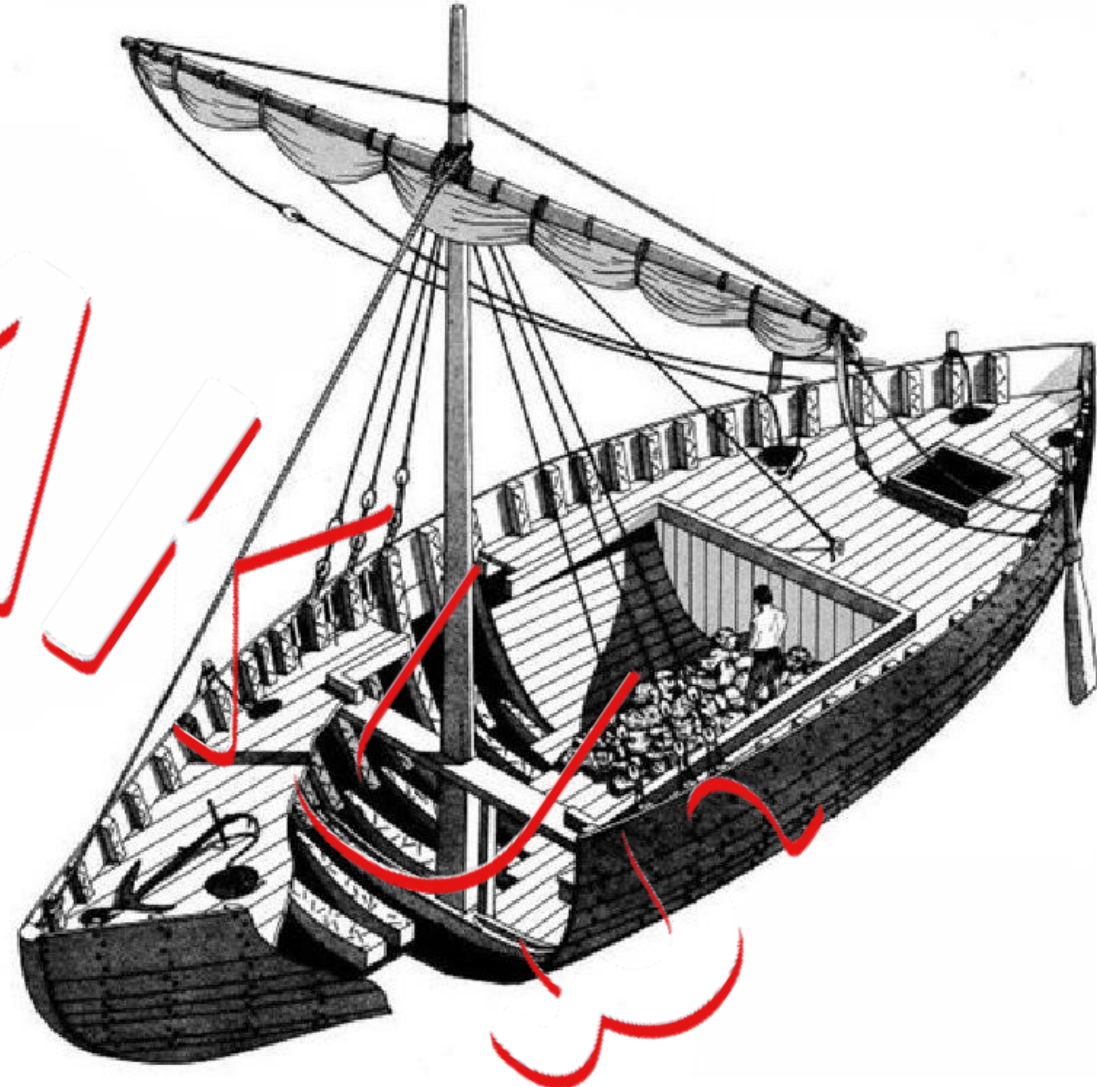
KARAKUS

Amphora

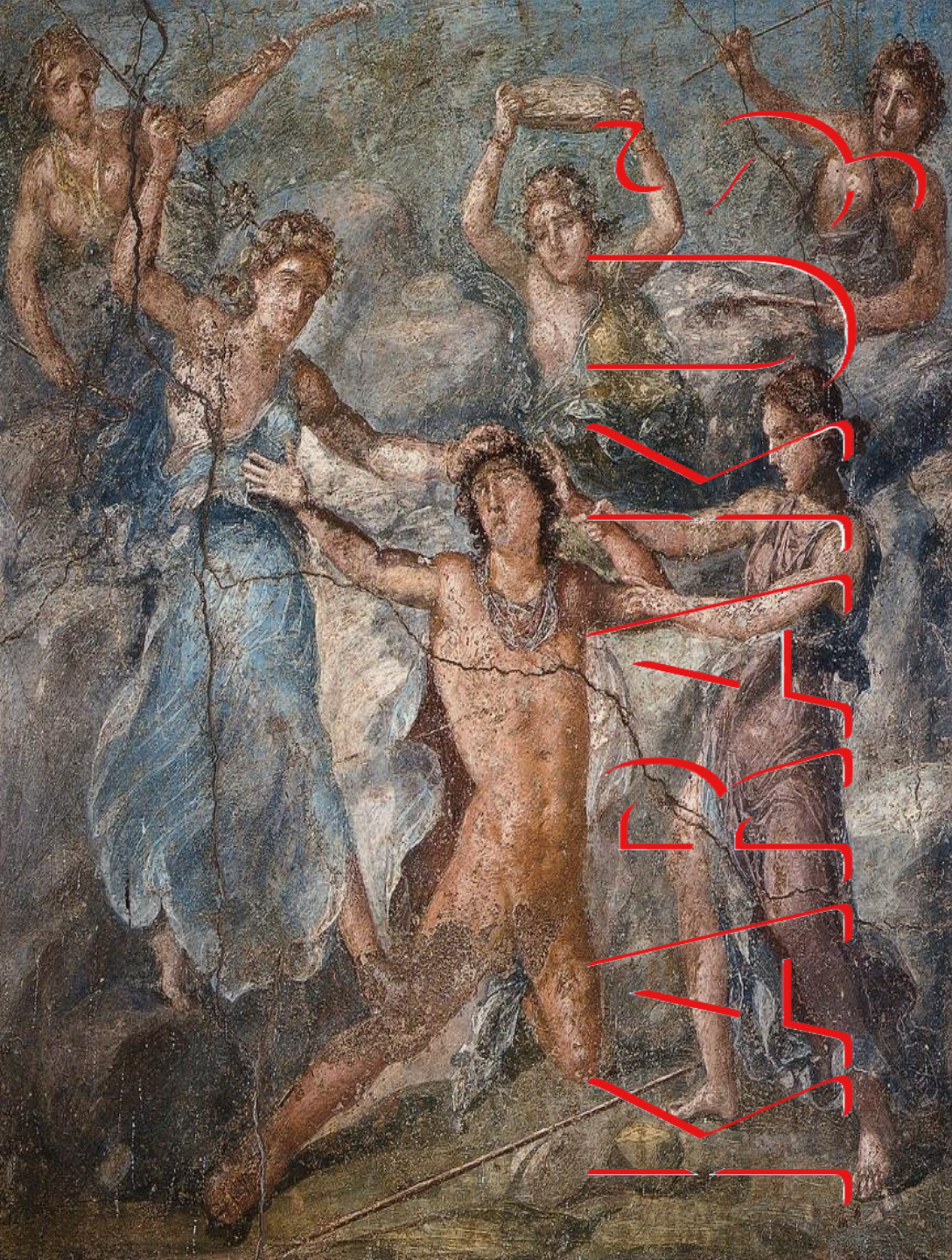
Saklama kavanozu olarak kullanılan antik kap formu ve ana kap şekillerinden biridir. zeytin, tahıl, yağ ve şarap için depolama ve taşıma kapları olarak kullanıldı. Şarap amforası, yaklaşık 41 litre almaktaydı. En küçüğüne *amforiskoi* denir.

EKONOMİSİ

Ephesos Lahanasıyla ve Smyrna Maruluyla meşhurdur.
Bölgenin incirleri de önemli bir ekonomik üründür.
Şarap ve parfüm yapımında kullanılan
çam ağacından elde edilen reçine
Mısır pazarlarında aranan üründü.

Pharmacos (Farmatos)

Atina'da ve Ionia'nın büyük ticaret kentlerinde kıtlık ya da salgın hastalık dönemlerinde kötü durumdan kurtulmak için İ.Ö. birinci binde uygulanan bir tören olan Pharmacos'ta tanrılara insan kurban edilmekteydi.

Pharmacos (αρμακός) eski Yunanca 'da 'zehir' ve 'büyü' anlamını taşır. Kötü dönemlerde şehri arındırmak için mahkum, köle, çok çirkin (engelli) ya da toplum tarafından dışlanmış bir kişi seçilerek, bu kişi beslenir, sonrasında yabani bir incir dallarıyla dövülerek, şehrin içinden geçerken taşlanarak kötü muamele görerek kentin dışına çıkarılırdı. Bazı anlatımlarda öldürüldükleri, yakılarak küllerinin denize savrulduğu, bazen de ellerine kuru incir, arpa ekmeği ve peynir tutuşturularak kentten kovulduğu anlatılırdı. "Pharmacos" geleneği Marsilya'ya Ionia yoluyla geçmiştir.

KARAKTUS

Pharmacos (Farmatos)

Atina'da ve Ionia'nın büyük ticaret kentlerinde kıtlık ya da salgın hastalık dönemlerinde kötü durumdan kurtulmak için I.Ö. birinci binde uygulanan bir tören olan Pharmacos'ta tanrılara insan kurban edilmekteydi.

Pharmacos (αρμακός) eski Yunanca 'da 'zehir' ve 'büyü' anlamını taşır.

Kötü dönemlerde şehri arındırmak için mahkum, köle, çok çirkin (engelli) ya da toplum tarafından dışlanmış bir kişi seçilerek, bu kişi beslenir, sonrasında yabancı bir incir dallarıyla dövülerek, şehrin içinden geçerken taşlanarak kötü muamele görerek kentin dışına çıkarılırdı. Bazı anlatımlarda öldürüldükleri, yakılarak küllerinin denize savrulduğu, bazen de ellerine kuru incir, arpa ekmeği ve peynir tutuşturularak kentten kovulduğu anlatılırdı. "Pharmacos" geleneği Marsilya'ya Ionia yoluyla geçmiştir.

KAYNAKÇA ve OKUMA LİSTESİ

- ★ SEVİN, Veli (2001) Anadolu'nun Tarihi ve Coğrafyası. TTKY. Ankara.
- ★ Wikiwand.com
- ★ SALTUK Sacide (1997). Arkeoloji Sözlüğü. İnkılap Yayınları. İstanbul.
- ★ TEKİN, Oğuz (2003) Eski Çağda İonia . Toplumsal Tarih 2003-113
- ★ TEKİN, Oğuz (2003) Eski Yunan Tarihi. İletişim Yayınları. İstanbul.
- ★ André Bonnard (2004) Antik Yunan Uygarlığı. C. 1. Evrensel Basım Yayın. Çeviri: K Kurtgözü.
- ★ <https://www.britannica.com/art/amphora-pottery>
- ★ Ömer Özyiğit Phocaeen Horse and Griffon Protomes (<https://books.openedition.org/>)

